

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland
Autoriteit Consument en Markt
T.a.v. mevr. drs. M. Leijten
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

DATUM 9 mei 2023
ONZE REFERENTIE REG-N 23-027
BEHANDELD DOOR [REDACTED]
TELEFOON DIRECT [REDACTED]
E-MAIL [REDACTED]@tennet.eu

BETREFT Aanvraag voor tijdelijke toepassing van specifiek balanceringsproduct o.b.v. art. 26 van de GL EB

Geachte mevrouw Leijten,

Hierbij ontvangt u een aanvraag tot goedkeuring van een voorstel voor het gebruik van een specifiek product voor balanceringsenergie mFRR en een specifiek product voor balanceringscapaciteit mFRR. Beide producten wil TenneT gaan gebruiken vanaf de deelname aan het Europees platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit mFRR (hierna: MARI-platform). Dit voorstel is gebaseerd op artikel 26 van de Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancing (op basis van de Engelse titel hierna afgekort als GL EB). Het toepassen van deze specifieke balanceringsproducten wordt verzocht voor de periode vanaf het moment dat TenneT aangesloten zal zijn op het MARI-platform tot uit de tweejaarlijkse review door TenneT overeenkomstig artikel 26, tweede lid, van de GL EB blijkt dat de in deze aanvraag besproken aanleidingen voor het gebruik van de specifieke producten niet langer geldig zijn.

Na de bespreking van aanleiding en scope, is deze aanvraag uitgesplitst in afzonderlijke toelichtingen voor de aanvraag van het specifieke balanceringsenergieproduct respectievelijk het balanceringscapaciteitsproduct. In het opstellen van de aanvraag is ook ingegaan op aandachtspunten die naar voren kwamen in de reacties op de informele consultatie door TenneT van 22-8-2022 tot 14-10-2022 met betrekking tot de veranderingen in beprijzing in de Nederlandse markt. Verder is er voor het voorstel, overeenkomstig de vereisten uit artikel 10 van de GL EB gedurende een maand een openbare raadpleging gehouden van 10 maart tot en met 11 april. Hier zijn geen reacties op gekomen.

Aanleiding en achtergrond

Eén van de doelen van de GL EB is het standaardiseren van de gebruikte producten voor balanshandhaving binnen Europa om daarmee marktintegratie te faciliteren. De standaardisatie van balansproducten richt zich respectievelijk op balanceringsenergieproducten en balanceringscapaciteitsproducten. Vanaf het moment van deelname aan de EU platforms voor uitwisseling van balanceringsenergie is het gebruik van ofwel standaard- ofwel specifieke producten voor balanceringsenergie verplicht op basis van artikel 25, eerste lid, van de GL EB.

Omdat het gebruik van het standaardproduct voor balanceringsenergie mFRR (hierna: het MARI-product) niet past binnen de Nederlandse markt en daarnaast beperkingen met zich meebrengt waardoor partijen niet kunnen deelnemen, stelt TenneT voor een specifiek product voor balanceringsenergie mFRR te gebruiken, namelijk balanceringsenergie noodvermogen. Hierbij past ook een aanvraag voor het gebruik van een specifiek product voor balanceringscapaciteit mFRR, aangezien het standaardproduct voor balanceringscapaciteit het gebruik van het standaardproduct voor balanceringsenergie impliceert op basis van artikel 3 van het besluit van ACER 11-2020 van 17 juni 2020 betreffende de lijst van standaardproducten voor balanceringscapaciteit opgesteld naar aanleiding van artikel 25, tweede lid, van de GL EB.

Scope en duur van de aanvraag

Deze aanvraag omvat het volgende:

- Aanvraag voor toepassen van het specifiek product balanceringsenergie noodvermogen voor balanceringsenergie mFRR.
- Aanvraag voor toepassen van het specifiek product balanceringscapaciteit noodvermogen voor balanceringscapaciteit mFRR

Voor beide onderdelen geldt een ingangsdatum die overeenkomt met het moment van deelname van TenneT NL aan het MARI-platform en loopt tot het moment dat uit de tweejaarlijkse review door TenneT overeenkomstig artikel 26, tweede lid, van GL EB blijkt dat de in deze aanvraag besproken aanleidingen voor het gebruik van de specifieke producten niet langer geldig zijn.

Voor het specifieke product balanceringsenergie noodvermogen stellen we overeenkomstig artikel 30, vierde lid, van de GL EB voor een specifieke beprijzingsmethodiek te gebruiken.

Aanvraag specifiek product mFRR balanceringsenergie

De voornaamste reden dat TenneT een aanvraag doet om een specifiek energieproduct te gebruiken, gekoppeld aan het huidige product noodvermogen, is de rol die mFRR speelt in onze balanceringsmarkt.

Wij gebruiken mFRR als weinig ingezet schaarse product, inclusief het communiceren aan de markt van een situatie van schaarste, en het inprijzen daarvan. Veel andere TSO's maken echter dagelijks gebruik van mFRR, bijvoorbeeld door proactieve inzet. Om die reden verwachten we dat het standaardproduct dat via MARI wordt uitgewisseld de rol van een schaarse product niet goed zal kunnen vervullen en we een specifiek mFRR energieproduct nodig zullen hebben. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Een andere belangrijke reden voor het gebruik van een specifiek product voor mFRR is het mogelijk maken voor partijen die technisch niet over de mogelijkheden beschikken om het MARI-product aan te bieden alsnog de mogelijkheid te geven deel te nemen aan de markt voor mFRR. Hierbij bedoelen we ook partijen die wel incidenteel een bijdrage kunnen leveren aan de systeembalans, maar dat niet structureel kunnen doen (denk bijvoorbeeld aan noodagregaten in ziekenhuizen).

Artikel 26, eerste lid, onderdeel a, van de GL EB vraagt een omschrijving van het specifieke product waarvoor de aanvraag wordt gedaan. Artikel 26, eerste lid, onderdelen b, c en f, van de GL EB beschrijven welke onderdelen in het voorstel voor aanvraag van een specifiek energieproduct behandeld moeten worden. Deze onderdelen worden hierna achtereenvolgens behandeld onder omschrijving en impact van het specifieke

product voor balanceringsenergie uit mFRR.

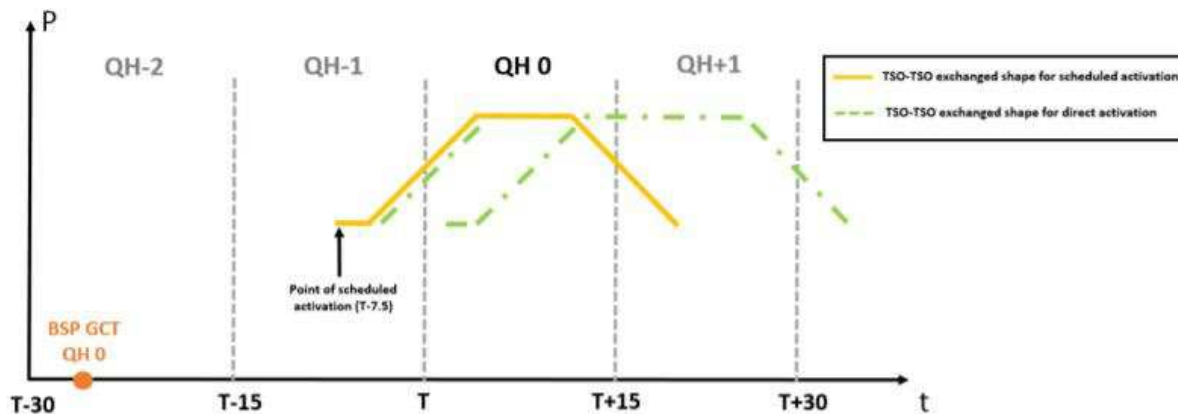
Voor het balanceringsenergieproduct noodvermogen stellen we tevens, overeenkomstig artikel 30, vierde lid, van de GL EB, het gebruik van een beprijzingsmethodiek voor gebaseerd op gelijkheid van prijzen van balanceringsenergie voor aFRR en noodvermogen en van onbalans, vastgesteld in de voorwaarden van balanceringsenergie, en gedetailleerd in het parallel ingediende codewijzigingsvoorstel van Netbeheer Nederland met kenmerk BR-2023-1951.

Omschrijving van het specifieke product voor balanceringsenergie mFRR

Artikel 26, eerste lid, onderdeel a, van de GL EB vraagt een omschrijving van het specifieke product waarvoor de aanvraag wordt gedaan. Het specifieke balanceringsenergieproduct noodvermogen waarvoor deze aanvraag gedaan wordt, kan als volgt worden beschreven:

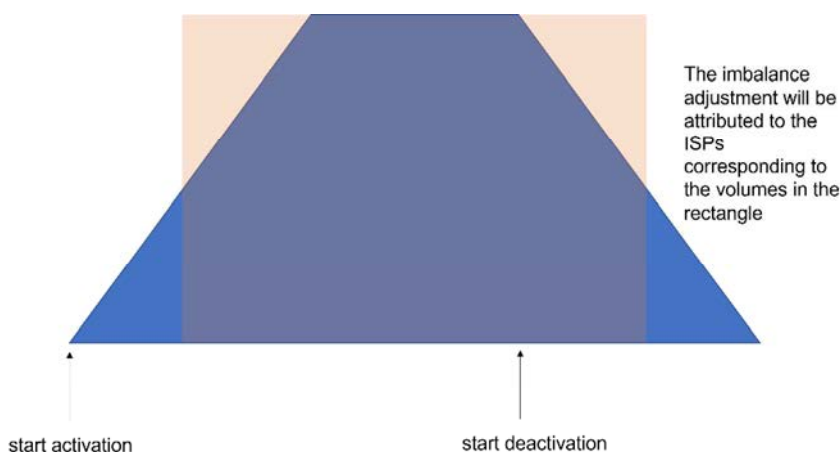
- Elke BSP geprekwalificeerd voor het specifieke product voor balanceringsenergie noodvermogen mag biedingen insturen, als onderdeel van een contractverplichting door gunning van een balanceringscapaciteitsbieding of vrijwillig.
- Biedingen kunnen apart voor positieve en negatieve balanceringsenergie ingestuurd worden.
- De geldigheidsduur van de bieding is 15 minuten.
- De volledige activeringstijd is 15 minuten. De deactiveringsperiode is ook 15 minuten.
- De minimum biedgrootte is 1 MW en de granulariteit is 1 MW. De maximum biedgrootte is 9999 MW.
- De prijs van een bieding balanceringsenergie noodvermogen wordt gespecificeerd in €/MWh met een prijsresolutie van 0,01 €/MWh. Biedingen mogen een negatieve prijs hebben.
- De periode voor activatie van noodvermogen wordt via elektronisch berichtenverkeer gecommuniceerd.
- Biedingen voor balanceringsenergie noodvermogen worden gedaan vanuit een portfolio dat in Nederland geprekwalificeerd is. De locatie in de biedingen refereren naar de EAN-code van Nederland.
- Een bieding mag gedurende een periode van 15 minuten, vanaf 15 minuten voor de start van de ISP waarvoor de bieding geldig is, geactiveerd worden. Een bieding wordt aan het einde van de ISP gedeactiveerd. Het is mogelijk dat door technische linking een activatie kan doorlopen in de volgende ISP; dit wordt in de technische implementatie verder vormgegeven.
- Activatie van een bieding kan gedeeltelijk plaatsvinden. Biedingen zijn deelbaar tenzij door de BSP aangegeven is dat de bieding niet deelbaar is. De maximumgrootte van een niet-deelbare bieding is 100MW.
- Activatie vindt plaats op volgorde van de MOL per geldigheidsperiode. Een niet-deelbare bieding met een minimaal afroepvolume groter dan het benodigde volume voor de landelijk netbeheerder mag overgeslagen worden.

In Bijlage 1 is een tabel opgenomen waarin het voorgestelde product balanceringsenergie noodvermogen wordt vergeleken met het MARI-product. De kenmerken van het MARI-product staan beschreven in artikel 7 van het ACER-besluit 03-2020 van 24 januari 2020 met betrekking tot het kader voor de oprichting van het Europese platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit mFRR overeenkomstig artikel 20 van de GL EB, inclusief de amendering van dat besluit door middel van het ACER besluit-14-2022 van 30 september 2022 (hierna: mFRR IF van mFRR implementation framework). De belangrijkste verschillen tussen het MARI-product en het product balanceringsenergie noodvermogen zijn de volledige activeringstijd en het leveringsprofiel, en de deelbaarheid.

Figuur 1: Leveringsprofiel van het MARI-product - geel voor scheduled en tussen de groene gestreepte lijn directe activatie.

De volledige activeringstijd en het leveringsprofiel: Het MARI-product kent een volledige activeringstijd van 12,5 minuten, die bestaat uit een voorbereidingstijd van 2,5 minuut en een rampingperiode van 10 minuten. Om te voorkomen dat we onnodig aFRR gaan activeren als gevolg van de uitwisselingen van het MARI-product, is het noodzakelijk de ramping periode van het MARI-product als een ramping rate te implementeren. Dat houdt in dat partijen die het MARI-product aanbieden een strikt vermogensprofiel moeten volgen zoals geïllustreerd in Figuur 1. In contrast is het voor partijen die balanceringsenergie noodvermogen leveren mogelijk om dit te leveren met minder lineaire regelaars, en ze krijgen hier in totaal 15 minuten voor. Dit zorgt ervoor dat er meer partijen in staat zijn noodvermogen te leveren dan het MARI-product. Figuur 2 laat de volumebepaling zien in geval van het noodvermogen product ten opzichte van de momenten van activatie en deactivatie; hierbij wordt dus niet van BSP's vereist dat ze deze energie precies leveren zoals onder de trapezoïde. Wel worden kwaliteitseisen gesteld aan de levering om na te kunnen gaan of aan het einde van de volledige activeringstijd de volledige activering is bereikt.

Figuur 2: Volumebepaling van het noodvermogen product

Deelbaarheid: Het MARI-product kan overeenkomstig het mFRR IF ook ondeelbaar ingestuurd worden. Hier zit echter een beperking op dat de ondeelbare bieding niet groter mag zijn dan de technische minimale productie of afname van de geprekwalificeerde eenheid van een BSP. Omdat wij echter de prekwalificaties op portfolio-niveau uitvoeren en maar zeer minimale informatie hebben over de technische mogelijkheden van

de individuele eenheden hebben, is dit moeilijk tot niet in te schatten. Daarnaast zou het voor sommige BSP's tot een grens van 1 MW leiden, en voor andere tot een hogere grens, afhankelijk van welke eenheden binnen het portfolio zijn opgenomen.

Voor de Nederlandse markt stellen we om die reden voor de maximum grootte van een ondeelbare bieding op 1 MW te zetten, zodat alle biedingen in de praktijk deelbaar zijn. Dit zien we als de enige praktisch uitvoerbare manier om te handelen overeenkomstig het mFRR IF op non-discriminatoire wijze. Tevens maakt dit het mogelijk het MARI-product ook te gebruiken voor redispatch en dit te kunnen doen op gelijke voet met andere redispatchbiedingen van CSP's.

In contrast stellen we voor noodvermogen balanceringsenergie voor om ondeelbare biedingen tot 100 MW toe te staan. Hiermee borduren we voort op de huidige praktijk. Momenteel geldt geen maximum voor het deel van het vermogen van de BSP dat ondeelbaar ingezet kan worden. Door dit maximum expliciet vast te leggen op 100 MW beperken we de BSP niet ten opzichte van de huidige situatie, maar geven we voldoende ruimte voor het gewenste gebruik van het product noodvermogen ter aanvulling en vervanging van aFRR inzet bij grote onbalansen. Dit zien we als een praktisch werkbaar methode, die het tevens mogelijk maakt voor meer partijen om het noodvermogen product aan te bieden in vergelijking met het MARI-product, zeker ook in combinatie met het gebruik van een FAT zonder vaste ramping rate; het staat bijvoorbeeld direct aan- en uitzetten van bepaalde bronnen toe.

Impact van het voorstel voor toepassing van het specifieke product balanceringsenergie

Artikel 26, eerste lid, onderdeel b, vraagt ons aan te geven dat we ofwel geen mogelijkheid hebben efficiënt de balans te handhaven met standaardproducten, ofwel dat partijen met standaardproducten niet aan de markt kunnen deelnemen.

Voor TenneT is het gebruik van een specifiek product balanceringsenergie noodvermogen noodzakelijk voor beide genoemde redenen. Allereerst lichten we toe waarom gebruik van het standaardproduct niet past binnen de Nederlandse markt en tot inefficiënties leidt, en vervolgens gaan we in op de beperkingen van deelname van partijen aan de markt met standaardproducten.

Het MARI-product en de Nederlandse balanceringsmarkt

TenneT past een reactieve activeringstrategie toe voor de activatie van balanceringsenergie. Voor het real-time handhaven van de Nederlandse vermogensbalans activeert TenneT daarom vooral aFRR. Alleen in geval van grote en/of langdurige onbalansen activeert TenneT ook mFRR. Daarmee functioneert mFRR als een verzekering tegen onvoorziene grote incidenten en wordt gezien als een schaarsteproduct. De activatie van mFRR geeft een signaal aan de BRP's dat de Nederlandse markt te maken heeft met een grote of langdurige onbalans. In dit geval wordt de onbalansprijs ongunstiger voor de BRP's die de onbalans veroorzaken waardoor ze gemotiveerd worden om de onbalans in hun portfolio op te lossen of het systeem te ondersteunen.

TenneT ziet de reactieve activatiestrategie als het meest efficiënt, omdat het de verantwoordelijkheid voor het oplossen van de energiebalans via de juiste prikkels overeenkomstig artikel 44 van de GL EB zoveel mogelijk bij de BRP's laat, en zelf de overgebleven vermogensonbalans oplost. Hiermee wordt binnen de balanceringsmarkt zorggedragen voor een efficiënte dispatch door marktpartijen, en wordt zoveel mogelijk voorkomen dat er door de TSO zowel op- als afgeregeld wordt en de TSO een grotere rol speelt dan noodzakelijk.

Binnen Europa zijn er ook TSO's die een proactieve activatiestrategie of een centraal dispatchingmodel toepassen. Dit gebeurt met name in regio's met een onbalansverrekenperiode langer dan 15 minuten. In deze

regio's is de frequentiehersteltijd¹ korter dan de onbalansverrekenperiode waardoor de TSO niet anders kan dan te compenseren voor energieverhuizingen die tussen de kwartieren binnen de onbalansverrekeningsperiode (ISP) plaatsvinden met balanceringsenergie. Dit leidt tot grotere volumes van geactiveerde balanceringsenergie en een grotere behoefte aan het gebruik van mFRR producten.

Andere TSO's gebruiken daarmee mFRR op een andere manier dan TenneT NL. Hierbij gaan ze meer voorspellend te werk om hun inzet van FRR te optimaliseren, bijvoorbeeld door:

- het voorspellen van onbalansen die opgelost kunnen worden door mFRR;
- een economische optimalisatie tussen verschillende producten toe te passen;
- de levering op basis van locatie te optimaliseren, bijvoorbeeld bij toepassing van een centraal dispatching-model.

Deze vergelijking geeft aan dat het gebruik van mFRR tussen de verschillende Europese TSO's aanzienlijk verschilt. Als reactieve TSO is uit een eerdere uitvraag binnen het MARI project gebleken dat het door TenneT gebruikte volume mFRR minder dan 1% is van de totaal door de Europese TSO's gebruikte mFRR hoeveelheid.

Wanneer uitwisseling van mFRR niet door grenscapaciteit beperkt zou worden, zou het gebruik van het MARI-product binnen onze reactieve balanceringsmarkt leiden tot marktverstoring, doordat de prijsvorming in een markt die overwegend gebruikt wordt door proactieve TSO's geen real-time waarde van energie weergeeft, maar een voorspelling en economische optimalisatie representeert. De prijzen binnen de internationale mFRR markt van het standaardproduct zullen mede daarom naar verwachting ook dichterbij de referentieprijzen uit de groothandelsmarkten liggen dan bijvoorbeeld de prijs van aFRR. Dit contrasteert met het door ons voorziene en gebruikelijke gebruik van mFRR op reactieve wijze in aanvulling op aFRR, waarbij we juist verwachten dat op de momenten dat mFRR ingezet worden de real-time waarde van energie hoger ligt dan de prijs van aFRR. Daarom hebben we behoefte aan een specifiek product dat de functie van reactief mFRR product vervult zodat de juiste prikkels in de onbalansmarkt gegeven kunnen worden door de betere representatie van de real-time waarde van energie.

Daarnaast geldt in een reactieve markt dat cross-border activatie van mFRR door de beperkte hoeveelheid beschikbare grenscapaciteit niet wenselijk is. Wanneer voldoende grenscapaciteit beschikbaar is voor het gebruik van aFRR zal dat namelijk de voorkeur hebben omdat het een technisch wenselijker product is dat beter kan omgaan met snelle veranderingen van vermogensonbalansen in de markt door de kortere FAT en het continue activatiesignaal. Cross-border zal dus met name aFRR geactiveerd worden, ook omdat PICASSO het mogelijk maakt meer aFRR te activeren dan lokaal beschikbaar is, zodat de totaal beschikbare hoeveelheid aFRR groter wordt door de deelname aan PICASSO. Inzet van mFRR wordt dan met name relevant wanneer geen grenscapaciteit meer beschikbaar is, wat naar verwachting eerder optreedt dan het opdrogen van de gezamenlijke biedladder voor aFRR. Dan vindt activatie van mFRR lokaal plaats. Hier speelt ook mee dat de grenscapaciteit maar één keer gebruikt kan worden, en activatie van mFRR cross-border dus de beschikbare hoeveelheid aFRR verkleint. Aangezien er is gekozen dat de beschikking over grenscapaciteit

¹ De frequentiehersteltijd is gedefinieerd in Verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen (GL SO), en daarin vastgesteld op 15 minuten.

chronologisch zal plaatsvinden tussen de Europese platformen², is er daarmee bij elke activatie van het MARI-product via het MARI-platform een risico dat de balanskwaliteit verslechtert door minder beschikbaarheid aan aFRR, aangezien mFRR alleen ingezet zou worden als we al een onbalans hebben waarvoor ook veel aFRR ingezet is.

Ten slotte geldt specifiek voor de wijze waarop het MARI-platform is ingericht, dat hier gebruik wordt gemaakt van:

- een elastische vraag door TSO's. Dit houdt in dat TSO's prijsafhankelijk kunnen activeren op het MARI-platform en daardoor op basis van prijs kunnen arbitreren tussen het MARI-platform, het PICASSO-platform en lokale specifieke producten. Hoe de optimalisatie door de TSO's gedaan wordt is voor ons niet inzichtelijk, en onderdeel van de wijze waarop de benodigde mFRR wordt bepaald door de meer proactieve TSO's. Deze optimalisatie past niet bij de Nederlandse balanceringsmarkt die gebaseerd is op de real-time waarde van de energie;
- economische counter-activations. Dat wil zeggen dat wanneer er op de gezamenlijke biedladder sprake van is dat de eerste bieding voor opregelen een lagere biedprijs heeft dan de eerste bieding voor afregelen, een tegenovergestelde vraag van de TSO's niet tegen elkaar wordt weggestreept maar er twee kanten op geactiveerd wordt. Dat vermindert de efficiëntie van het gebruik van flexibele middelen door de TSO's omdat hierdoor meer vermogen geactiveerd wordt dan noodzakelijk is om het probleem op te lossen. Er wordt gesteld dat dit sociale meerwaarde heeft omdat de transactie in isolatie wordt bekeken en het leidt tot een economisch surplus op het platform. Ons uitgangspunt is dat wanneer het economisch efficiënter was een andere dispatch te hebben, bij een goed ingerichte balanceringsmarkt en bepaling van onbalansprijs deze dispatch rechtstreeks via de markt tot stand zou komen, en hier geen ingrijpen van de TSO voor benodigd is. Bij de optimalisatie door het MARI-platform worden externe effecten echter buiten beschouwing gelaten, zoals bijvoorbeeld het effect op de verrekening van de veroorzakende onbalansen, maar ook het effect op de bepaling van de regeltoestand. Wanneer we het MARI-product zouden gebruiken, zou dit dus kunnen leiden tot ongewenste activaties die we juist zoveel mogelijk willen voorkomen.

Om bovenstaande redenen achten wij gebruik van een specifiek product voor balanceringsenergie, noodvermogen, noodzakelijk om op efficiënte wijze de balans te kunnen handhaven in ons reactieve, markt- en prijsgebaseerde balanceringsstelsel.

Mogelijkheid tot aanbieden van het standaardproduct

Een proactieve activatiestrategie inclusief het toestaan van elastische vraag en counter-activations zorgt inherent voor een frequentere inzet van mFRR. Hierdoor zullen installaties die alleen incidenteel geactiveerd kunnen worden niet willen deelnemen aan het MARI-product, waarbij de mogelijkheid bestaat dat ze continu worden afgeroepen door andere TSO's. Daarnaast zijn installaties die slechts incidenteel geactiveerd kunnen worden, zoals back-up systemen van ziekenhuizen en datacenters, niet geschikt voor de levering van aFRR.

Doordat TenneT het noodvermogen product slechts incidenteel in zal zetten kunnen deze installaties toch deelnemen aan de balanceringsenergiemarkt waarmee de beschikbare flexibiliteit vergroot wordt. Daarnaast gelden ook de hierboven benoemde belangrijkste verschillen tussen het MARI-product en het

² Dit is opgenomen in artikel 4, tweede lid, onderdeel c van het ACER-besluit 02-2020 van 24 januari 2020 met betrekking tot het kader voor de oprichting van het Europese platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit aFRR overeenkomstig artikel 21 van de GL EB.

balanceringsenergieproduct noodvermogen: de maximumgrootte van ondeelbare biedingen van 1 MW voor het MARI-product ten opzichte van 100 MW voor noodvermogen, en de implementatie van een ramping rate voor het MARI-product en een FAT activatie voor noodvermogen. Ook deze technische verschillen maken het leveren van het noodvermogen product eenvoudiger, waardoor partijen die technisch niet in staat zijn het MARI-product te leveren wel noodvermogen kunnen aanbieden.

Artikel 26, eerste lid, onderdeel c, vraagt een toelichting hoe we het gebruik van specifieke producten zoveel mogelijk beperken.

Omdat TenneT een reactieve activeringsstrategie hanteert, zetten wij mFRR alleen supplementair aan aFRR in. Voor aFRR gebruiken we het standaardproduct voor balanceringsenergie. Balanceringsenergie noodvermogen is daarmee altijd een tweede keuze naast het standaardproduct aFRR.

Tevens verminderen wij het gebruik van het specifieke product door er voor zorg te dragen dat wij overeenkomstig artikel 44 van de GL EB de prikkels voor BRP's om de systeembalans te ondersteunen en daarmee ook eventuele onbalansen in hun eigen portfolio zo goed mogelijk te voorspellen. Dit draagt bij aan het voorkomen van situaties waarin we mFRR nodig hebben.

Artikel 26, eerste lid, onderdeel f, vraagt ons te laten zien dat het gebruik van specifieke producten geen grote verstoringen en inefficiënties introduceert in de balanceringsmarkt nationaal en internationaal.

Het gebruik van het specifieke product noodvermogen naast het standaard product MARI zal niet tot grote verstoringen of inefficiënties leiden. Vanwege het reactieve activeringsbeleid zal mFRR alleen ingezet worden in grote onbalanssituaties of langdurige onbalanssituaties. Hierdoor wordt de kans op counter-activations beperkt en wordt de balanceringsenergie zo efficiënt mogelijk ingezet. Daarnaast zal er geen arbitrage op de keus van het product plaatsvinden en heeft deze aanvraag geen impact op de prijsvorming van de MARI markt. Doordat het MARI-product door TenneT alleen lokaal (Nederland) geactiveerd wordt blijft de beschikbare interconnectiecapaciteit beschikbaar voor aFRR waardoor het systeem efficiënt is ingericht.

De implementatie van noodvermogen ontsluit capaciteit bij installaties die niet kunnen deelnemen aan de MARI-markt. Daarom wordt met deze invoering het mogelijk aangeboden volume in de balanceringsmarkt groter en de systeem-efficiëntie vergroot. Het gebruik van noodvermogen zal een betere inschatting geven van de real-time waarde van energie. Tenslotte zal het nationaal aangeboden vermogen als MARI-product wel ingezet worden in specifieke situaties, namelijk voor redispatch doeleindes en wanneer er geen aFRR en noodvermogen meer beschikbaar is. Hiermee dragen we er zorg voor dat al het beschikbare flexibele vermogen ook daadwerkelijk ingezet kan worden, terwijl we de marktprikkels zo optimaal mogelijk houden. Door altijd eerst gebruik te maken van noodvermogen in plaats van het lokaal aangeboden MARI-product wordt in bepaalde situaties eventuele goedkopere flexibiliteit niet benut in de balanceringsmarkt. Dit is echter niet te voorkomen zonder af te wijken van merit-order activatie van het MARI-platform.

Er bestaat een risico voor het gebruik van het MARI-product door andere TSO's met betrekking tot beschikbare grenscapaciteit voor inzet van aFRR en IGCC, en met betrekking tot de beschikbaarheid van flexibele bronnen van actief vermogen voor andere doeleinden in de nationale markten. Dit is echter buiten onze invloedssfeer en wordt niet veroorzaakt door de implementatie van het specifieke product noodvermogen. Mogelijke toekomstige gezamenlijke inkoop van aFRR voor allocatie grenscapaciteit aan aFRR zal dit risico verder

adresseren.

Aanvraag specifiek product balanceringscapaciteit mFRR

Voor balanceringscapaciteit is de verplichting van het gebruik van standaardproducten niet eenduidig in de GL EB vastgelegd. In artikel 6 van de methodologie met de lijst van standaardproducten op basis van artikel 25, tweede lid, van de GL EB (ACER-besluit 2020-11: Methodology for a list of standard products for balancing capacity for frequency restoration reserves and replacement reserves) (hierna: het SPBC besluit) is echter een implementatiedatum van 18 december 2021 opgenomen. Op basis hiervan hebben we in een eerder stadium geconcludeerd dat per die datum ook een aanvraag voor een specifiek product benodigd is indien het gewenst of noodzakelijk is van een specifiek product gebruik te maken.

In besluit ACM/UIT/565783 heeft ACM destijds aangegeven dat gebruik van een specifiek product balanceringscapaciteit mFRR geaccepteerd wordt tot de deelname aan het MARI-platform. In de huidige aanvraag richten we ons op de periode vanaf dat moment.

Artikel 26, eerste lid, onderdeel a, van de GL EB vraagt een omschrijving van het specifieke product waarvoor de aanvraag wordt gedaan. Artikel 26, eerste lid, onderdelen b, c en f, van de GL EB beschrijven welke onderdelen in het voorstel voor aanvraag van een specifiek capaciteitproduct behandeld moeten worden. Deze onderdelen worden hierna achtereenvolgens behandeld onder omschrijving en impact van het specifieke product voor balanceringscapaciteit mFRR.

Omschrijving van het specifieke product balanceringscapaciteit mFRR

Artikel 26, eerste lid, onderdeel a, van de GL EB vraagt een omschrijving van het specifieke product waarvoor de aanvraag wordt gedaan. Het specifieke balanceringscapaciteitsproduct mFRR, noodvermogen, waarvoor deze aanvraag gedaan wordt, kan als volgt worden beschreven:

- Een BSP kan balanceringscapaciteit noodvermogen aanbieden met een contract voor de door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in de uitvraag te specificeren duur. De maximale contractduur voor balanceringscapaciteit bedraagt één dag. Een uitvraag zal altijd gedaan worden voor één ISP of een veelvoud van ISPs.
- Contracten balanceringscapaciteit noodvermogen specificeren een plicht voor de BSP om gedurende de contractduur voor elke ISP een bieding voor het specifieke product mFRRda in te sturen:
- Balanceringscapaciteit noodvermogen wordt asymmetrisch ingekocht. Een BSP kan balanceringscapaciteit noodvermogen aanbieden met een contract voor:
 - o Oregelen
 - o Afregelen
- De prijs van een bieding balanceringscapaciteit noodvermogen is gespecificeerd gedaan in €/MW per uur met een prijsresolutie van 0.01 €/MW per uur. Biedingen met een negatieve prijs worden niet geaccepteerd.
- In een bieding balanceringscapaciteit noodvermogen wordt het vermogen van de bieding gespecificeerd in MW. De bieding geeft aan of het volume wel of niet deelbaar is, met een minimum granulariteit van 1MW. De minimum biedgrootte is 1 MW.
- Biedingen voor balanceringscapaciteit noodvermogen worden gedaan vanuit een portfolio dat in Nederland geprekwalificeerd is. De biedingen refereren naar de EAN-code van het betreffende portfolio.
- De maximale wachttijd is 6 uur en gaat in na deactivatie van een bieding of na aaneengesloten levering uit biedingen van een BSP gedurende vier opeenvolgende ISP's, indien aangegeven door de BSP. Details volgen in de technische uitwerking.

Dit voorgestelde product komt grotendeels overeen met de eisen voor een standaardproduct balanceringscapaciteit zoals beschreven in het SPBC. De enige verschillen zijn:

- Het standaardproduct balanceringscapaciteit vereist op basis van artikel 3, tweede lid, van het SPBC dat corresponderende biedingen van het standaardproduct balanceringsenergie ingestuurd worden door de BSP's. Bij het specifieke product noodvermogen verlangen wij biedingen van het product balanceringsenergie noodvermogen.
- Het standaardproduct balanceringscapaciteit staat op basis van artikel 4 van het SPBC niet toe dat er een wachttijd gehanteerd wordt tussen activaties bij inkoop van het product op dagbasis of vier-uursbasis. Voor het huidige noodvermogen product kennen we nu een wachttijd van maximaal zes uur. Omdat we op dit moment niet goed kunnen inschatten of dit in de toekomst tot onwenselijke situaties kan leiden in de operatie maar voor marktpartijen in gevallen wel de deelname drempel kan verlagen, willen we de wachttijd op dit moment in stand houden maar herzien als we ervaring opgedaan hebben met het gebruik van biedingen voor balanceringsenergie noodvermogen. Dit zorgt ervoor dat het gemakkelijker is het product balanceringscapaciteit noodvermogen aan te bieden dan het standaardproduct.

Impact van het voorstel voor toepassing van het specifieke product balanceringscapaciteit

Artikel 26, eerste lid, onderdelen b, c en f, van de GL EB beschrijven welke onderdelen in het voorstel voor aanvraag van een specifiek capaciteitsproduct behandeld moeten worden. Deze onderdelen worden hierna achtereenvolgens behandeld.

Artikel 26, eerste lid, onderdeel b, vraagt ons aan te geven dat we ofwel geen mogelijkheid hebben efficiënt de balans te handhaven met standaardproducten, ofwel dat partijen met standaardproducten niet aan de markt kunnen deelnemen.

Bij gebruik van het standaardproduct voor balanceringscapaciteit mFRR worden contractpartijen verplicht om biedingen te doen voor het standaardproduct voor balanceringsenergie mFRR, het MARI-product. Dit zou drie nadelige consequenties hebben, ten eerste op de balanshandhaving en ten tweede op de deelname van partijen aan de nationale en internationale markten:

1. Omdat het specifieke product voor balanceringsenergie mFRR, noodvermogen, alleen als schaarste-product ingezet wordt, is het de verwachting dat hier weinig niet gecontracteerde biedingen voor zullen worden aangeboden. Daarom moeten we balanceringscapaciteit inkopen zodat we kunnen voldoen aan de dimensioneringsverplichting met de producten die we voornamelijk gebruiken.
2. Het specifieke product voor balanceringsenergie noodvermogen is zo vormgegeven dat hier zoveel mogelijk partijen aan mee kunnen doen, terwijl het MARI-product technisch meer uitdagend is voor partijen om aan te bieden, onder meer door de noodzaak een vermogensprofiel te volgen. Als gevolg hiervan zou gebruik van het standaardproduct voor balanceringscapaciteit mFRR partijen uitsluiten van de markt voor balanceringscapaciteit die technisch niet in staat zijn het MARI-product te leveren.
3. Voor inkoop van balanceringscapaciteit wordt de voorwaarde gesteld dat de bijbehorende energiebiedingen ook direct-activeerbaar zijn. Dit om de meerwaarde voor de balanskwaliteit van direct-activeerbare biedingen. Wanneer BSP's biedingen voor het MARI-product als direct activeerbaar aanbieden, moet TenneT echter, om er voor zorg te dragen voldoende beschikbare reserves te hebben, deze biedingen niet-beschikbaar stellen voor activatie door partijen in het buitenland door de wijze waarop het MARI-platform is ingericht. Dat zou betekenen dat de BSP's die het MARI-product willen aanbieden zouden moeten kiezen tussen de markt voor balanceringscapaciteit en die voor

balanceringsenergie. Hierdoor wordt het gewenste effect de markt verder te integreren niet bereikt door inkoop van het standaardproduct balanceringscapaciteit ten opzichte van inkoop van het specifieke product.

Artikel 26, eerste lid, onderdeel c, vraagt een toelichting hoe we het gebruik van specifieke producten zoveel mogelijk beperken.

Momenteel werkt TenneT aan de invoering van het standaardproduct aFRR, voor zowel energie als capaciteit. Het enige wat het huidige product aFRR nog onderscheidt van het standaardproduct, is dat het nog niet onbeperkt mogelijk is voor BSP's om energiebiedingen in te sturen met een omvang van 1 MW, in verband met IT beperkingen. Ten tijde van deelname aan het PICASSO platform zullen de standaardproducten aFRR volledig zijn ingevoerd.

Inkoop van balanceringscapaciteit vanuit mFRRda en aFRR gebeurt gelijktijdig, waarbij indien economisch efficiënt inkoop van mFRRda wordt verminderd door meer aFRR in te kopen. Hiermee wordt de inkoop van het specifieke product mFRRda zoveel mogelijk beperkt, en na de invoer van het standaardcapaciteitsproduct aFRR, indien economisch efficiënt vervangen door inkoop van een standaardproduct.

Artikel 26, eerste lid, onderdeel f, vraagt ons te laten zien dat het gebruik van specifieke producten geen grote verstoringen en inefficiënties introduceert in de balanceringsmarkt nationaal en internationaal.

De kenmerken van het specifieke product, voornamelijk het toestaan van de wachttijd, vergroot de mogelijkheid tot deelname van BSP's. Daarom wordt met deze invoering het mogelijk aangeboden volume in de balanceringscapaciteitsmarkt groter. Tenslotte wordt er ook geen additionele capaciteit weggehouden uit de MARI-markt. Op het moment dat balanceringscapaciteit vanuit het standaardproduct benodigd is voor lokale dimensioneringsdoeleinden zou dit als niet-beschikbaar aangemerkt worden op de MARI-biedladder. Zie ook punt 3 onder de toelichting bij onderdeel b hierboven. Dus onafhankelijk van het gebruik van het standaard of specifieke capaciteitsproduct zal het gedimensioneerde vermogen internationaal als niet-beschikbaar worden gesteld.

Het gebruik van het specifieke product voor balanceringscapaciteit mFRR leidt daarmee niet tot marktverstoring.

Uiteraard zijn wij desgewenst graag bereid tot een nadere toelichting op deze aanvraag.

Hoogachtend,
TenneT TSO B.V.

Head Regulatory Affairs Netherlands

Bijlage 1: vergelijking balanceringsenergie noodvermogen met MARI-product en eisen standaardproduct uit mFRR IF

Onderstaande tabel vermeldt de eisen zoals opgenomen in artikel 7 eerste, tweede, en zesde lid van het mFRR IF in de eerste kolom en de invulling die we daaraan geven met het product balanceringsenergie noodvermogen en het MARI-product in respectievelijk de tweede en derde kolom.

		Noodvermogen	MARI-product
1	Each standard mFRR balancing energy product bid shall fulfil the following static characteristics:		
	Mode of activation	Manual	Manual
	Activation type	Direct or scheduled	Direct
	Full activation time ("FAT")	12.5 minutes	15 minutes
	Minimum quantity	1 MW	1 MW
	Bid granularity	1 MW	1 MW
	Maximum quantity	9,999 MW	9,999 MW
	Minimum duration of delivery period	5 minutes	0 minuten, waarbij voor de laatste 5 minuten van de FAT aanvullende eisen in de technische specificaties aan kwaliteit gesteld worden tbv monitoring
	Price resolution	0.01 €/MWh	0.01 €/MWh
	A scheduled activation can take place at the point of scheduled activation only A direct activation can take place at any time during the 15 minutes after the point of scheduled activation	Zie comment bij cel hieronder, eerst even plaatjes toevoegen.	
2	The delivery of a direct activatable bid shall include the mFRR MTU following the one the bid refers to	Voor noodvermogen is het punt van activatie zodanig gekozen dat de voornaamste levering van balanceringsenergie tijdens de geldigheidsduur van de bieding valt, met een	Voor het MARI-product vindt de activatie tijdens de geldigheidsperiode plaats waardoor het grootste deel van de geleverde energie in de daarop volgende MTU valt.

		minimum van 50% van de geleverde energie. Dat houdt in dat de activatie voorafgaand aan die ISP al kan starten.	
6	The following standard mFRR balancing energy product bid characteristics shall be defined in the terms and conditions for BSPs, including, but not limited to:		
	Location	LFC area NL	LFC Area NL except when optionally offered for redispatch: a smaller location to be defined
	Preparation Period	Not defined	2.5 minutes, to match the power profile of the TSO-TSO exchange
	Ramping Period	Not defined	Ramping rate of 10% per minute, both for activation and deactivation, to match the power profile of the TSO-TSO exchange
	Deactivation Period	Same as activation period, 15 minutes	Opposite power profile as for activation (ie. 10% ramping rate per minute)
	Maximum duration of delivery period	15 minutes (with technical linking to next ISP possible)	20 minutes (with technical linking to next ISP possible)
	Indivisible bid	Max 100 MW	Max 1 MW
	Minimum duration between the end of deactivation and the following activation	0 minutes, alleen geïmplementeerd als onderdeel van het capaciteitsproduct.	0 minutes